QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR SIMONE GRECH LL.D

COLLISIONS

Il-Pulizija

vs

Shaian Bakoush

Illum, 22 ta' Lulju 2020

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet imressqa kontra Shaian Bakoush, bil-karta tal-identità numru 495197M ,fejn giet akkuzatha li:

"talli fi 30/3/2016 ghall-habta ta' 23.50hrs fi Triq ix-Xatt Pieta, u fi Triq San Frangisk, Floriana soqt vettura bin-numru tar-registrazzjoni BAT 937

1. *B' manjiera traskurata;*
2. *Perikoluza*
3. *U bla kont*
4. *Kif ukoll soqt l-imsemmija vettura minghajr ma kienet licenzjata mill-Awtorita' ghat-Trasport f' Malta biex tinuza fit-triq*

5. *U aktar soqt l-imsemmija vettura minghajr ma kont koperta b' polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji tat-terzi persuni;*
6. *Kif ukoll meta kont involuta f' incident tat-traffiku inqast li tieqaf,*
7. *U meta kien mehtieg inqast li taghti l-partikolaritajiet tieghek u d-dettalji tal-vettura li kont qed issuq kif mitlub bil-ligi u/jew inqast li tirraporta l-imsemmi incident lill-pulizija jew gwardjan lokali;*
8. *U aktar b' nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b' nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni jew b' nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku hbatt ma' vettura nru HAT 714 w involontarjament ikkagunajt hsarat ghad-dannu ta' Malcolm Agius.*

Il-Pulizija titlob li tigi skwalifikata mill-licenzji kollha tieghek tas-sewqan."

Rat id-dokumenti ezebiti;

Semghet il-provi mressqa;

Semghet trattazzjoni;

Rat li l-kawza kienet differita ghal-lum ghas-sentenza;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Ikkunsidrat:

Dwar l-ewwel tliet imputazzjonijiet, din il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet, Il-Pulizija vs Ludwig Micallef (Deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fis-17 ta' Awwissu 2010):

"Jispetta ghalhekk lill-Prosekuzzjoni tipprova b'mod konklussiv illi l-incident li fih miet Clifford Micallef sehh unikament jew almenu in parti, tort ta' negligenza, traskuragni w nuqqas t'osservanza tar-regolamenti tat-traffiku da parti tal-imputat li tajjarha.

Sabiex tipprova dan il-Prosekuzzjoni ma tistax tistrieh fuq dak li l-Qorti tista' tahseb li gara, ghaliex il-gudikant irid necessarjament jiddeciedi iuxta allegata et probate. Id-dover tal-Prosekuzzjoni hu allura li jipprezenta quddiem il-Qorti, kaz konvincenti u pprovat li adegwatament jistabilixxi l-htija tal-imputat ghall-akkadut, li tipprova kondotta voluntarja, negligenti, konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb 'imprudenza', 'negligenza' jew 'traskuragni' jew ta' hila, ta' 'imperizja' fl-arti jew professjoni jew konsistenti specifikament fin-nuqqas ta' osservanza tal-Ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili li tkun segwita b'ness ta' kawzalita' minn akkadut dannuz u involontarju.

Dan ifisser li fil-materja tal-kolpuz hemm necessarjament l-element t'attivita diretta ghal xi fini partikolari, li minhabba nuqqas ta' certu prekawzjoni jistghu jigu lezi jew danneggjati jew impregudikati l-interessi ta' terzi. Il-konnotat karetteristiku tal-kulpa huwa l-prevedibilta' tal-event dannuz, li kondotta llegali ta' xi hadd tista' ggib. Din hija l-kulpa normali jew l-hekk imsejha 'colpa incosciente' a differenza minn dik imsejha 'colpa cosciente', li hija l-kulpa bl-element fiha tal-previst tal-akkadut.

Hemm diversi forom ta' kodotta kolpuza derivanti minn att ta' negligenza, imprudenza, imperizja u non ossevanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili.

L-imprudenza tigi mill-agir ta' xi hadd minghajr ma jiehu l-opportuni kawteli.

In-negligenza tigi mid-disattenzjoni u disakkuratezza tal-agent fil-kondotta tieghu.

L-imperizja hija l-forma specifika tal-kulpa professjonali cioe' kif jghid Manzini:-

"L-inettitudine e insuficienza professionale generale o specifica, nota all' agente di cui egli vuole non tener conto".

Il-kulpa tista' tkun dovuta wkoll ghal non osservanza tal-ligijiet, regolamenti, odnijiet u simili bhal ma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-Ordinanza tat-

Traffiku –Kap 65, il-High Way Code – Motor Vegicle Regulations – bl-iskop li jigu evitati l-possibiltajiet ta' hsara u dannu lil terzi."

Irid jigi determinat allura jekk l-imputat kienx hati ta' xi nuqqas ta' hsieb jew traskuragni jew ta' nuqqas ta' tharis tar-regolamenti.

Il-Qorti tal-Appell Kriminali, nhar s-sitta ta' Mejju, 1997, fil-kawza fl-ismijiet, Il-Pulizija v Alfred Mifsud, spjegat it-tifsiriet li ghandhom jinghataw lil kull tip ta' sewqan li jiddipartixxi minn sewqan proprju:

"Sewqan traskurat (negligent driving) hu kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilhaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq ragonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bhala regola l-ksur tar-regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non-osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway Code li jincidu fuq il-mod jew il-kwalita' ta' sewqan ta' dak li jkun, jammonta wkoll ghal sewqan traskurat.

Sewqan bla kont (reckless driving) hu deskritt fis- Subartikolu [2] tal-imsemmi Artikolu 15, bhala 'sewqan bi traskuragni kbira'. Din t-tieni ipotesi, jigifieri ta' sewqan bla kont, tikkontempla s-sitwazzjoni fejn il-grad ta' traskuragni tkun kbira, u tinkludi l-kazijiet 'fejn wiehed deliberatament jiehu riskji fis-sewqan li m'ghandux jiehu, minhabba l-probabilita ta' hsara li tista' tirrizulta lil terzi, kif wkoll kazijiet fejn wiehed ikun indifferenti ghal tali riskji'.

Sewqan perikoluz (dangerous driving) jirrikjedi li fil-kaz partikolari, s-sewqan kien ta' perikolu ghal terzi jew ghal proprjeta taghhom. Biex wiehed jiddeciedi jekk kienx hemm dana l-perikolu, wiehed irid jara c-cirkostanzi kollha tal-kaz, inkluzi l-hin w il-lokalita tal-incident u l-presenza o meno ta' traffiku iehor jew ta' nies ghaddejjin bir-rigel. Naturalment, sewqan f'kaz partikolari jista jaqa' that tnejn jew aktar minn dawn t-tlett forom ta' sewqan, f'liema kaz, japplikaw id-disposizzjonijiet tal-ligi w id-dottrina in materja ta' konkors ta' reati. Ai finijiet ta' piena, l-legislatur pogga s-sewqan bla kont w is-sewqan perikoluz fl-istess keffa.

Ir-reat ta' sewqan traskurat hu kompriz w involut f'dak ta' sewqan bla kont u f'dawk ta' sewqan perikoluz." (vide Il-Pulizija v Charlotte Chamberlain, deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-hamsa w ghoxrin ta' Mejju, 1950). "

Illi din il-Qorti hija tal-fehma li f'materja ta' incidenti stradali il-provi indizzjarji, hafna drabi jista' jkunu siewja ferm, u xi drabi jistghu anki jkunu siewja ferm aktar minn dawk okulari li, kultant jistghu ikunu biss soggettivi u kultant, u x'aktarx iva milli le, ikunu kuluriti b'dak li jissejjah "esprit de voiture". U mbaghad fejn ma jkunx hemm xhieda okulari li jistghu jiddeskrivu jew jispjegaw dak li gara, dawn il-provi indizzjarji, jistghu facilment u minghajr bzonn ta' hafna tigbid, jaghtu stampa cara tad-dinamika tal-incident. S'intendi, bhal kull prova indiretta ohra, jridu jkunu tali li jwasslu ghal konkluzzjoni univoka u li biha l-gudikant ikun moralment konvint lill hinn minn kull dubju dettat mir-raguni mill-htija jew responsabbilta' kriminali tal-imputat jew akkuzat."

Il-Qorti qieset il-provi prodotti, b'mod partikolari l-fatt li skont ix-xhieda moghtija minn Malcolm Agius a tempo vergine, kif ukoll quddiem din il-Qorti, il-vettura misjuqa mill-imputata harget *wrong side,* u kwazi habtet gol-vettura misjuqa minn Agius. Imbaghad, meta l-vettura misjuqa minn Agius waslet gewwa x-Xatt tal-Pietà, din il-vettura misjuqa mill-imputata, skiddjat u laqtet il-*mudguard* tan-naha tax-xufier tal-vettura misjuqa minn Agius. Il-passiggiera li kienet ma' Malcolm Agius spjegat bil-gurament taghha, li meta kienu hergin mar-*roundabout* ta' Sa Maison u kienu ser jitilghu ghat-triq tad-Depot tal-Pulizija, Agius beda jisslowja minhabba li hemm *give way,* izda f'daqqa jisimghu *brake* u hassew impatt mal-karozza taghhom.

Il-Qorti tqies li minn kif spjegata d-dinamika ta' dan l-incident, il-Prosekuzzjoni rnexxielha tipprova lil hinn minn kull dubju ragjonevoli, illi l-imputata kienet qed isuq b'manjiera traskurata, u ma tqiesx li gew ippruvati l-estremi ta' sewqan perikoluz u bla kont.

Dwar ir-raba' imputazzjoni, din giet ampjament ippruvatha, in vista tal-affidavit ipprezentat u ppreparat mir-rapprezentant ta' Transport Malta.

Dwar il-hames imputazzjoni, l-imputata qed tigi akkuzatha li saqet il-vettura minghajr polza ta' assigurazzjoni.

Il-Qorti rat l-artikolu 3 tal-Kap 104 tal-Ligijiet ta' Malta li jaqra:

(1)Bla ħsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, ħadd ma jista' juża jew iġiegħel jew iħalli lil persuna oħra tuża vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.

(1A) Ikun preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taħt is-subartikolu (1) ma jġibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4).

(1B) Tista' tingħata eċċezzjoni valida, fil-prosekuzzjoni ta' reat taħt is-subartikolu (1), mill-akkużat jekk iġib prova li r-reat ikun sar mingħajr ma huwa kien jaf bih u li jkun eżerċita kull diliġenza dovuta biex ma jħallix li r-reat isir.

(2) Kull min jikser id-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu jeħel, meta jinsab ħati –

(a) fil-każ tal-ewwel reat, multa ta' mhux anqas elfejn,tliet mija u disgħa u għoxrin euro u sebgħa u tletin ċenteżmu (€2,329.37) iżda ta' mhux iżjed minn erbat elef, sitt mija u tmienja u ħamsin euro u ħamsa u sebgħin ċenteżmu (€4,658.75) jew priġunerija għal żmien ta' mhux iżjed minn tliet xhur, jew il-multa u l-priġunerija flimkien;

(b) fil-każ tat-tieni reat, multa ta' mhux anqas minn erbat elef, sitt mija u tmienja u ħamsin euro u ħamsa usebgħin ċenteżmu (€4,658.75) iżda ta' mhux iżjed minn ħamest elef, tmien mija u tlieta u għoxrin euro u tlieta u erbgħin ċenteżmu (€5,823.43) jew priġunerija għal żmien ta' mhux iżjed minn sitt xhur, jew il-multa u l-priġunerija flimkien;

(ċ) fil-każ tat-tielet reat jew iktar, multa ta' mhux anqasminn ħamest elef, tmien mija u tlieta u għoxrin euro utlieta u erbgħin ċenteżmu (€5,823.43) iżda ta' mhux iżjed minn sitt elef, disa' mija u tmienja u tmenin eurou tnax-il ċenteżmu (€6,988.12) jew priġunerija għal żmien ta' mhux iżjed minn sena, jew il-multa u l-priġunerija flimkien, u –

(i) meta r-reat ikun jikkonsisti fl-użu ta' vettura bil-mutur fi triq minn min ikun sid il-vettura bil-mutur jew minn impjegat ta', jew minn membrutal-familja ta' u li jkun jgħix ma', sid il-vettura bil-mutur, u ma jkunx hemm fis-seħħ polza tal-assigurazzjoni dwar din il-vettura skont magħandha tkun taqbel mal-ħtiġijiet ta' din l-Ordinanza, il-qorti għandha, b'żieda mal-pieni indikati f'dan is-sub-paragrafu, tordna l-konfiska tal-vettura bil-mutur;

(ii) meta r-reat, kif imsemmi, jitwettaq minn xi ħaddieħor, il-qorti għandha, b'żieda mal-pieni indikati f'dan is-sub-paragrafu, twaħħal multa oħra li tkun daqs il-valur tal-vettura bil-mutur.

(2A) Kull min jinstab ħati ta' reat taħt dan l-artikolu għandu (ħlief jekk il-qorti għal raġunijiet speċjali tikkunsidra li tordna mod ieħor u mingħajr preġudizzju għas-setgħa tal-qorti li tordna żmien itwal ta' skwalifika) jiġi skwalifikat milli jkollu jew li jikseb liċenza tas-sewqan għal żmien ta' tnax-il xahar mid-data li jkun ġie misjub ħati:

Iżda jekk l-esekuzzjoni tas-sentenza li biha wieħed jinstab ħati titwaqqaf wara li min ikun instab ħati jiddikjara li bi ħsiebu jappella minn dik is-sentenza, iż-żmien ta' skwalifika jibda għaddej -

(a) jekk din tiġi konfermata jew imnaqqsa b'deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali, mid-data ta' din id-deċiżjoni;

(b) jekk ma jiġix preżentat rikors ta' appell fiż-żmien li trid il-liġi, mill-ewwel jum wara l-ġurnata li fiha jkun skada t-terminu;

(ċ) jekk l-appell jiġi ċedut permezz ta' nota, mill-jummeta tiġi preżentata din in-nota fil-qorti jew, jekk l-appell jiġi mod ieħor deżert wara l-preżentata tar-rikors tal-appell, minn dak il-jum minn meta l-Qorti tal-Appell Kriminali tiddeċiedi wara li jsir rikors mill-Kummissarju tal-Pulizija jew mill-Awtorità għat-Trasport f'Malta.

(2B) Id-disposizzjonijiet tal-artikolu 21 tal-Kodiċi Kriminali u tal-Att dwar il-Probation, ma japplikawx fil-każ ta' xi reat kontra d-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu.

(3) Għad illi f'liġijiet oħra jista' jkun hemm żmien stabbilit li fih għandhom isiru proċeduri quddiem qorti, il-proċediment għal reat taħt dan l-artikolu jista' jsir –

(a) fi żmien sitt xhur mid-data li fiha jkun sar ir-reat allegat; jew

(b) fi żmien li ma jiskorrix la tliet xhur mid-data li fiha l-prosekuzzjoni tkun ġiet taf li sar ir-reat u lanqas sena mid-data li fiha jkun sar ir-reat, skont liema żmien minnhom ikun l-itwal.

(4) Dan l-artikolu ma jgħoddx –

(a) għal vetturi bil-mutur ta' proprjetà tal-Gvern ta' Malta meta dawn il-vetturi jiġu biss użati u impjegati fis-servizz tal-Gvern ta' Malta;

(b) għal xi klassi determinata ta' vetturi bil-mutur li għaliha, jew għal xi persuni naturali jew legali, sew pubbliċi jew privati, li lilhom il-Ministru responsabbli għat-trasport jordna b'regolament li dan l-artikolum'għandux igħodd: Iżda kull telf jew feriment kaġunat f'Malta jew fit-territorjuta' Stat imsemmi minn vettura bil-mutur li tkun tappartjeni lilpersuna naturali jew legali, sew pubblika sew privata, li dwarhom tkun provduta deroga taħt din l-Ordinanza mill-applikazzjoni tas-subartikolu (1), għandu jiġi kkumpensat skont kriterji u proċeduri li jiġu stabbiliti b'regolamenti mill-Ministru responsabbli għat-trasport maħruġin taħt dan l-artikolu.

Dwar il-prova rikjesta in relazzjoni ma' din l-imputazzjoni, referenza ghandha ssir ghal dak li ntqal fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-30 ta' Ottubru 2008, fl-ismijiet Il-Pulizija vs Conrad Galea, fejn intqal:

"Illi mbaghad l-artikolu 3 (1) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta jiddisponi li :-

"Hadd ma jista' juza ...... vettura tal-mutur fit-toroq kemm il-darba ghall-uzu tal-vettura minnu ...... ma tkunx tezisti polza ta' sikurta' dwar ir-riskji tat-terzi persuni...."

Illi t-test tal-ligi Ingliza li tkopri dil-materja w cioe' Sec. 143 (1) (a) tar-Road Traffic Act huwa kwazi identiku ghall-dan l-artikolu w jghid testwalment :-

"a person must not use a motor vehicle on the road unless there is in force in relation to the use of

the vehicle by that person such a policy of insurance or such a security in respect of third party risks as

complies with the requirements of this Part of this Act..."

"Illi l-pozizzjoni fil-ligi w l-Qrati Inglizi hi hekk ukoll. Di fatti kif jghid l-ARCHBOLD [Criminal Pleading, Evidence and Practice, 1998, London, Sweet & Maxwell, p.2417] flosservazzjonijiet tieghu fuq dar-reat analogu tal-ligi Ingliza:-

"The Prosecution has to prove that the defendant used a vehicle on the road. Once that is established, it is for defendant to prove that there was a valid policy of insurance in force at the time: Philcox vs. Carberry {1960} Crim. L.R. 563 , D.C."

"Illi saret f' dik is-sentenza riferenza ukoll ghall Criminal Law Review , 1960 li b' riferenza ghal din is-sentenza fuq citata , kkumenta hekk :-

"It is an established rule of evidence that where the truth of the party's allegation lies peculiarly within the knowledge of his opponent, the burden of disproving it lies upon the latter." {Halsbury's Laws of England , 3rd. ed. Vol.15 ,270} In the Criminal Law, it is submitted that the rule should be confined to cases where it is an offence to do some act in the absence of a licence or permission and similar cases . It was stated by Talbot J.,obiter , in "Williams v. Russell" (1933) 149 L.T. 190, that on a charge of using a motor vehicle without there being in force a policy of insurance, the onus was on the accused to prove he had a policy. This would seem, with respect, a proper application of the principle and is confirmed by the present case ."

"Umbaghad BLACKSTONE'S CRIMINAL PRACTICE (1992) [Blackstone Press Limited , p.1788] jghid:-

"In the case of driving without a licence, it is for the accused driver to prove that he is insured .

(Williams v. Russell [1933] 149 LT 190 ; Philcox v. Carberry [1960] Crim. L.R. 563)."

Illi umbaghad jekk qatt seta' jkun hemm xi dubju dwar dan il-principju, dan gie eliminat fil-ligi taghna bl-emenda recenti introdotta bl-artikolu gdid 3 (1A) tal-Kap. 104 li jghid testwalment li :-

"jkun prezunt li ma kienx hemm polza ta' l-assigurazzjoni fis-sehh skond is-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu , kemm il-darba min jigi akkuzat b' reat taht is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri certifikat ta' l-assigurazzjoni mahrug taht is-subartikolu (4) ta' l-artikolu 4 ta' din l-Ordinanza."

Il-Qorti taghmel referenza ghal dak li ntqal minn din il-Qorti, hekk kif diversament ippreseduta, fil-kawza fl-ismijiet, Il-Pulizija (Spettur SARAH MAGRI) vs Francesca Zammit (K.I. Nru. 337698M), deciza fid-29 ta' Ottubru 2019, fejn intqal:

"Illi matul is-snin inqalghet certu ambigwita' fil-Qrati nostrani fis-sens illi bdiet tqum il-mistoqsija dwar il-presunzjoni taht l-Artikolu 3(1A) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta. Din tipprovdi kif gej:

"3(1A) Ikun preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taħt is-subartikolu (1) ma jġibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4)."

Illi l-ambigwita' qamet principalment dwar fuq min jinkombi l-oneru tal-prova dwar lassikurazzjoni. Fis-sentenza ricenti moghtija minn din il-Qorti diversement presjeduta fl-ismijiet Pulizija vs Nathaniel Grech (QTM:KRM:Magistrat Doreen Clarke – 11 ta' Marzu 2019), il-Qorti dahlet f'certu dettal dwar is-sentenzi kunfliggenti fuq dan il-punt u finalment pero stqarret li dan il-kunflitt gie rizolt permezz ta' sentenzi ricenti fosthom is-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-

ismijiet Pulizija vs Andre Apap (QTA:KRM:400:2010, deciza 4 ta' Frar 2011) fejn inghad is-segwenti:-

"Ghar-rigward tal-imputazzjoni dwar sewqan mill-imputat meta ma kienx kopert b'polza ta' l-assikurazzjoni kontra r-riskji ta' terzi persuni, il-prova li l-imputat kien hekk kopert b'tali polza kienet tispetta lill-imputat ghat-tenur tal-artikolu 3(1A) tal-Kap 104. Din il-Qorti ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-Qorti diversament preseduta fissentenzi taghha Il-Pulizija vs. Angelo Scuderi, Il-Pulizija vs Stefan Apap, u l-Pulizija vs Charles Galea u ohrajn dwar meta tiskatta l-prezunzjoni prevista fis-subartikolu 3(1A) talKap 104. Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 hu car u inekwivoku fil-portata tieghu: il-prezunzjoni in kwistjoni tiskatta kull meta "...min jigi akkuzat b'reat taht is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri certifikat ta' l-assigurazzjoni mahrug taht l-artikolu 4(4)" tal-Kap. 104. Din id-dispozizzjoni ma thalli lok ghal ebda interpretazzjoni"

Ghaldaqstant, skont l-art. 3(1A) tal-Kap.104, hu l-istess imputat li jrid jaghmel il-prova li huwa effettivament kien kopert b'tali polza, u ma jispettax lill-Prosekuzzjoni li ggib ix-xhieda dwar dan. Jispetta lill-imputat illi jipprova li l-karozza partikolari, ma kinitx koperta b'polza ta' assikurazzjoni, jew li tali assikurazzjoni ma tkunx tkopri lil dak is-sewwieq.

Il-Qorti tqies li f'dan il-kaz, il-Prosekuzzjoni ma resqet l-ebda prova dwar jekk il-vettura in kwistjoni kinitx koperta b'polza ta' assikurazzjoni. Ma gew imressqa l-ebda rapprezentanti ta' Transport Malta. Madanakollu, l-onus tal-prova kien jinkombi fuq id-difiza. Id-difiza ma ressqitx provi dwar din l-imputazzjoni. Li kieku din il-Qorti kellha tieqaf hawn, jirrizulta li gialadarba ma tressqux provi mill-imputata, ghandha tinstab htija fir-rigward ta' din l-imputazzjoni.

Izda ai termini tal-artikolu 3(3) tal-Kap 104 tal-Ligijiet ta' Malta, il-procediment ghal dan ir-reat, kellu jsir fi zmien sitt xhur mid-data li fiha jkun sar ir-reat allegat; jew fi zmien li ma jiskorrix, la tliet xhur mid-data li fiha l-prosekuzzjoni tkun giet taf li sar ir-reat, u lanqas sena mid-data li fiha jkun sar ir-reat, skont liema zmien minnhom ikun l-itwal. F'dan il-kaz, l-imputazzjonijiet kontra l-imputata gew mahruga skont it-timbru li hemm fuq it-tahrika tal-kawza fit-30 ta' Settembru 2016, mentri l-incident sehh fit-30 ta' Marzu 2016. Madanakollu, fl-atti ta' din il-kawza, ma hemmx ezebita l-ewwel riferta li biha giet notifikata l-imputata. L-ewwel darba li beda jinstema' l-kaz kien fl-14 ta' Lulju 2017. Ghaldaqstant, din il-Qorti ma ghandhiex prova quddiemha li l-imputata kienet notifikatha b'dawn il-proceduri fiz-

zmien sitt xhur mid-data li fiha sar l-allegat reat, u dan iktar u iktar meta jigi meqjus li t-tahrika giet ittimbrata wara sitt xhur li sehh dan l-incident.

Per konsegwenza, din il-Qorti sejra tillibera lill-imputata minn din l-imputazzjoni.

Dwar is-sitt imputazzjoni, il-Qorti tissottolinja li dawn l-akkuzi jirrigwardaw zewg rapporti li saru. Sehhet kollizzjoni mal-vettura bin-numru HAT 714. Is-sewwieq u l-passiggiera li kienet f'din il-vettura, gharfu lill-imputata fl-awla bhala dik is-sewwieqa tal-vettura li habtet mal-vettura misjuqa minn Agius. F'dan l-incident, Agius spjega li l-imputata kienet waqfet malli saret il-habta u qaltlu biex jirrangaw bejniethom, izda meta huwa nfurmaha li kien ser jaghmel kollox kif suppost u ser icempel, l-imputata marret fil-vettura sabiex titfa' mal-genb, u baqghet issuq sakemm harbet minn fuq il-post. Il-Qorti tqies li ghalkemm l-imputata waqfet mal-impatt u tkellmet ma' Agius, din imbaghad harbet minn fuq il-post. Ghalhekk fil-fehma ta' din il-Qorti, tissussisti s-sitt imputazzjoni.

Fir-rigward tat-tieni rapport, dan kien jirrigwarda rapport li sar in vista ta' hsarat li sehhew fuq karozza pparkjata bin-numru tar-registrazzjoni IAF 928. Din instabet bi hsarat, li wara verifiki li saru mill-Pulizija fuq il-vettura misjuqa mill-imputata, u fdalijiet li nstabu fuq il-post fejn sehh l-impatt, u cioè fdalijiet li nstabu fejn kienet ipparkjata l-karozza bin-numru ta' registrazzjoni IAF 928, irrizulta li kienet l-istess vettura bin-numru BAT 937 li kkagunat il-hsarat fuq il-vettura bin-numru IAF 928. Il-Qorti tqies li dawn il-hsarat gew osservati fil-kwarta, fil-31 ta' Marzu 2016, minn Michael Fava. Jidher ukoll li Raissa Grixti, li hija s-sid tal-vettura bin-numru BAT 937, f'isem l-imputata, iffirmat dikjarazzjoni lil Michael Fava, fejn ikkonfermat li kienet sejra taghmel tajjeb ghal hsarat involuti. Minkejja dan kollu, din il-Qorti ma tqisx li tressqet prova lil hinn minn kull dubju ragjonevoli fir-rigward ta' din l-imputazzjoni in konnessjoni ma' dan it-tieni incident.

Dwar is-seba' imputazzjoni, din ukoll tirrizulta ppruvatha fir-rigward ta' dak li ghandu x'jaqsam mal-incident li fiha kienet involuta l-vettura nru HAT 714. Dana peress li ai termini tar-regolament 67(1) u (5) tal-legislazzjoni sussidjarja 65.11, l-imputata naqset li taghti l-partikolaritajiet taghha u d-dettalji tal-vettura, kif ukoll naqset li tirraporta l-imsemmi incident lil-Pulizija jew gwardjan lokali.

Dwar it-tmien imputazzjoni, din irrizultat ippruvatha u kkorraboratha mix-xhieda moghtija minn Malcolm Agius u mid-dokument ezebit, li minnu jirrizulta li l-hsara kienet tammonta ghal mitejn u sittin Ewro (€260). Id-difiza ezentat lill-Prosekuzzjoni milli tressaq bhala xhieda, rapprezentant ta' Spark Garage biex jikkonferma bil-gurament l-*quotation* ezebita a fol 21, ammontanti ghal mitejn u sittin Ewro (€260).

In parentesi, din il-Qorti tirrileva li l-imputata ma gietx akkuzatha dwar xi hsarat li setghu gew ikkagunati fuq vettura pparkjata tat-tip Toyota Starlet hamra bin-numru ta' registrazzjoni IAF-928. Dwar din il-vettura xehed Michael Fava, izda ma jirrizultax li tressqu akkuzi f'dan ir-rigward.

In kwanu ta' piena, il-Qorti hadet in konsiderazzjoni l-fatt li d-data tal-incident kienet qabel ma' dahlu in forza l-emendi ta' l-Att XIV ta' l-2017 fir-rigward tal-Kap 65 tal-Ligijiet ta' Malta.

Decide

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet fuq esposti, din il-Qorti qieghda tillibera lill-imputata mit-tieni, it-tielet u l-hames imputazzjoni, filwaqt li wara li rat l-artikoli 15(1)(a) u 15(3) tal-Kap 65 tal-Ligijiet ta' Malta, l-artikolu 328(d) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta, ssibha hatja tal-ewwel, ir-raba', is-sitt, is-seba' u t-tmien imputazzjonijiet imressqa fil-konfront taghha, u tikkundannaha ghall-hlas ta' multa ta' mitejn u tnejn u tletin Ewro u erbgha u disghin centezmi (€232.94c).

Inoltre' a tenur tal-artikolu 15(3) tal-Kapitolu 65 tal-Ligijiet ta' Malta, tordna l-iskwalifika tal-licenzji tas-sewqan tal-imputata ghal zmien tmint (8) ijiem, liema perijodu jibda jiddekorri min-nofs il-lejl tal-lum.

Wara li rat l-artikolu 532A tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta, tordna lil hatja thallas is-somma ta' mitejn u sittin Ewro (€260) lil parti leza, Malcolm Agius.

Magistrat Simone Grech

Janet Calleja

Deputat Registratur